

PROJEKT MAŁEJ NOWELIZACJI
Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt

opracowany na zlecenie

Straży dla Zwierząt w Polsce
w ramach projektu „Nadzór i wiedza w służbie środowisku”
finansowanego w programie operacyjnym Kapitał Ludzki
przez Europejski Fundusz Społeczny

przez zespół w składzie

Prof. dr hab. Andrzej Elżanowski
Muzeum i Instytut Zoologii
Polska Akademia Nauk

Dr Tomasz Pietrzykowski
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Śląski

Adw. Iwona Elżanowska
Kancelaria Adwokacka
Kraków, ul. Chłopickiego 1/4

Warszawa – Katowice – Kraków

28 czerwca 2010

Wobec palącej potrzeby usunięcia niektórych najbardziej rażących i dolegliwych wad obecnie obowiązujących przepisów o ochronie zwierząt i jednocześnie niewielkich szans szybkiego przeprowadzenia jej zasadniczych zmian, które pociągałyby za sobą istotne konsekwencje gospodarcze dla niektórych branż (takich jak produkcja futrzarska lub handel zwierzętami w sklepach zoologicznych), zdecydowaliśmy się na przedstawienie małej nowelizacji dotyczącej głównie zwierząt towarzyszących (w rozumieniu UoOZ zwierząt „domowych”). W związku z koniecznością powstrzymania alarmujących praktyk w postępowaniu ze zwierzętami bezdomnymi, załączamy też komplementarny projekt zmian dwóch przepisów *Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*.

Przygotowując ten projekt uwzględniliśmy zagadnienia podnoszone w ciągu ostatnich trzech latach w dyskusjach nad UoOZ w Parlamentarnym Zespole Przyjaciół Zwierząt jak i w Kancelarii Prezydenta RP. W formułowaniu poszczególnych zapisów skorzystaliśmy także z uwag p. Dawida Karasia (Ekostraż), p. Doroty Dąbrowskiej (Krakowskie TOZ), p. Cezarego Wyszyńskiego (Fundacja Viva), p. Mateusza Jandy (Straż dla Zwierząt w Polsce) i p. Ewy Gebert (OTOZ-Animals), jednak odpowiedzialność za całość projektu i każdą jego część spoczywa oczywiście wyłącznie na nas.

Projekt przedstawiony jest w postaci poglądowego porównania obowiązujących i pożądaných zapisów, a nie w postaci sformalizowanego dokumentu projektu ustawy. Zmienione artykuły, ustępy i punkty zaznaczone są pogrubioną czcionką (czasem z podkreśleniem zmienionych wyrazów). Kropkowanie (.....) oznacza brak zmian. W drugiej części załączamy uzasadnienia do każdej zmiany.

Art. 2

Ustawa reguluje postępowanie ze zwierzętami kręgowymi, w tym:

- 1) domowymi,
- 2) gospodarskimi,
- 3) wykorzystywanymi do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych,
- 4) *uchylony*
- 5) utrzymywanymi w ogrodach zoologicznych,
- 6) wolno żyjącymi (dzikimi),
- 7) obcymi faunie rodzimej.

Art. 2 przyjmuje brzmienie:

- 1. Ustawa reguluje postępowanie ze zwierzętami kręgowymi (Vertebrata).**
- 2. Ustawy nie stosuje się do procedur stanowiących doświadczenie na zwierzęciu w rozumieniu przepisów Ustawy o doświadczeniach na zwierzętach.**

Art. 4

Dodaje się pkt 2a

2a) humanitarnej ochronie zwierząt – rozumie się przez to ochronę dobrostanu indywidualnych zwierząt (w odróżnieniu od ochrony gatunków lub populacji)

Art. 6

1. Nieuzasadnione lub niehumanitarne zabijanie zwierząt oraz znęcanie się nad nimi jest zabronione.
2. Przez znęcanie się nad zwierzętami należy rozumieć zadawanie albo świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień, a w szczególności:

.....
 10) utrzymywanie zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego niechlujstwa oraz w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji;

Art. 6 przyjmuje brzmienie:

- 1. Zabrania się zabijania zwierząt za wyjątkiem:**
 - 1) uboju zwierząt gospodarskich prowadzonego zgodnie z art. 33 i 34 ustawy,**
 - 2) połowu ryb zgodnie z przepisami o rybołówstwie morskim i rybactwie śródlądowym,**
 - 3) konieczności bezzwłocznego uśmiercenia zwierzęcia w rozumieniu art. 4 pkt 3,**
 - 4) działań niezbędnych do usunięcia poważnego zagrożenia sanitarnego ludzi lub zwierząt,**
 - 5) usuwania osobników bezpośrednio zagrażających ludziom lub innym zwierzętom, jeżeli nie jest możliwy inny sposób usunięcia zagrożenia,**
 - 6) polowań, odstrzałów i ograniczania populacji zwierząt, prowadzonych zgodnie z art. 33 ustawy oraz przepisami odrębnymi,**
 - 7) usypiania ślepych miotów.**

2. Zabrania się niehumanitarnego traktowania zwierząt, a w szczególności:

.....
10) utrzymywania zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego zaniedbania lub niechlujstwa bądź w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji;

Art. 7

1. Zwierzę traktowane w sposób określony w art. 6 ust. 2 może być czasowo odebrane właścicielowi lub opiekunowi na podstawie decyzji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia i przekazane:

- 1) schronisku dla zwierząt, jeżeli jest to zwierzę domowe lub laboratoryjne, lub
- 2) państwowej jednostce organizacyjnej prowadzącej gospodarstwo rolne, jeżeli jest to zwierzę gospodarskie, lub
- 3) ogrodu zoologicznemu lub schronisku dla zwierząt, jeżeli jest to zwierzę wykorzystywane do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych lub utrzymywane w ogrodach zoologicznych.

1a. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podejmowana jest z urzędu lub na wniosek Policji, lekarza weterynarii lub upoważnionego przedstawiciela organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

1b.
 1c.
 2.
 2a.

3. W przypadkach niecierpiących zwłoki, gdy dalsze pozostawanie zwierzęcia u dotychczasowego właściciela lub opiekuna zagraża jego życiu, policjant, a także upoważniony przedstawiciel organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, może odebrać mu zwierzę, zawiadamiając o tym niezwłocznie wójta (burmistrza, prezydenta miasta), celem podjęcia decyzji w przedmiocie odebrania zwierzęcia.

Ustępy 1, 1a oraz 3 przyjmują brzmienie:

1. Zwierzę traktowane w sposób określony w art. 6 ust. 2 może być bezzwłocznie odebrane czasowo właścicielowi lub opiekunowi na podstawie decyzji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia i przekazane:

- 1) schronisku dla zwierząt, jeżeli jest to zwierzę domowe, laboratoryjne lub gospodarskie, lub
- 2) *uchylony*
- 3)

1a. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podejmowana jest z urzędu lub na wniosek Policji, Straży Gminnej, lekarza weterynarii lub upoważnionego przedstawiciela organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

3. W przypadkach nie cierpiących zwłoki, gdy dalsze pozostawanie zwierzęcia u

dotychczasowego właściciela lub opiekuna zagraża jego życiu, policjant, strażnik gminny lub upoważniony przedstawiciel organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, może odebrać mu zwierzę, zawiadamiając o tym niezwłocznie wójta (burmistrza, prezydenta miasta), celem podjęcia decyzji w przedmiocie odebrania zwierzęcia.

Art. 10a (nowy)

Dodaje się art. 10a.

1. Zabrania się sprzedaży

- 1) zwierząt innych niż gospodarskie na targowiskach,
- 2) psów i kotów poza miejscami ich chowu lub hodowli.

oraz prowadzenia targowisk ze sprzedażą tych zwierząt.

2. Zabrania się puszczania psów bez możliwości ich kontroli i bez oznakowania umożliwiającego kontakt z właścicielem lub opiekunem.

3. Zakaz, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy terenu prywatnego, jeżeli teren ten jest ogrodzony w sposób uniemożliwiający psu wyjście.

Art. 11

1.

2.

3. Wyłapywanie bezdomnych zwierząt oraz rozstrzyganie o dalszym postępowaniu z tymi zwierzętami odbywa się wyłącznie na mocy uchwały rady gminy podjętej po uzgodnieniu z powiatowym lekarzem weterynarii oraz po zasięgnięciu opinii upoważnionego przedstawiciela organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

4. Organizacje społeczne, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, mogą zapewniać bezdomnym zwierzętom opiekę i w tym celu prowadzić schroniska dla zwierząt, w porozumieniu z właściwymi organami samorządu terytorialnego.

Ust. 3 i 4 przyjmują brzmienie:

3. Rada gminy przyjmuje i corocznie aktualizuje program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt obejmujący w szczególności

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku;
- 2) opiekę nad bezdomnymi kotami miejskimi, w tym ich sezonowe dokarmianie
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt;
- 4) sterylizację albo kastrację zwierząt;
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- 6) usypianie ślepych miotów.

i określający wysokość oraz sposób wydatkowania środków przeznaczonych na te cele.

4. Program, o którym mowa w ust. 3, może obejmować plan znakowania zwierząt w gminie.

5. Program, o którym mowa w ust. 3, podawany jest do wiadomości publicznej w

biuletynie informacji publicznej, a wójt informuje mieszkańców o jego podstawowych założeniach także przy pomocy środków masowego przekazu lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty na terenie gminy.

6. Gmina prowadzi schronisko lub zleca jego prowadzenie organizacji pożytku publicznego, którego statutowym celem działania jest humanitarna ochrona zwierząt lub innemu podmiotowi. Podmiot prowadzący schronisko wypełnia zadania gminy określone w ust.3 pkt.3-6.

7. Zabrania się odławiania zwierząt bezdomnych bez zapewnienia im miejsca w schronisku lub nowego właściciela, chyba że zwierzę stwarza poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt.

8. Opiekę nad bezdomnymi kotami, o której mowa w ust.3 pkt.2, gmina może zlecać osobom fizycznym lub organizacjom pożytku publicznego, których statutowym celem działania jest humanitarna ochrona zwierząt.

Art. 11a

1. Rada gminy może w drodze uchwały przyjąć program zapobiegający bezdomności zwierząt obejmujący w szczególności:

- 1) sterylizację albo kastrację zwierząt,
- 2) poszukiwanie nowych właścicieli dla zwierząt,
- 3) usypianie ślepych miotów.

2. Koszty realizacji programu, o którym mowa w ust. 1, ponosi gmina.

Art. 11a przyjmuje brzmienie:

(W TYM MIEJSCU POZOSTAWILISMY SZKIC P. POSEŁ MUCHY)

1. Jeśli gmina zleca prowadzenie schroniska podmiotowi innemu niż organizacja pożytku publicznego, której statutowym celem działania jest humanitarna ochrona zwierząt, to podmiot ten zobowiązany jest do przedstawienia gminie raz na kwartał audytu. Audyt przeprowadza na zlecenie schroniska organizacja pożytku publicznego, której statutowym celem działania jest humanitarna ochrona zwierząt wpisaną do rejestru MSWiA co najmniej pięć lat wcześniej. Koszt audytu pokrywa podmiot prowadzący schronisko.

2. Jeśli przedstawiony przez podmiot prowadzący schronisko audyt dwukrotnie negatywnie opiniuje dalsze funkcjonowanie schroniska Powiatowy Inspektor Weterynarii wydaje decyzję o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie schroniska. Od decyzji przysługuje zażalenie.... ????

3. Uprawomocnienie decyzji o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie schroniska oznacza wygaśnięcie z mocy prawa umów podpisanych przez podmiot prowadzący schronisko z gminą. A co ze zwierzętami z tych schronisk???? Czy to można zawrzeć w ustawie????

4. Zakres audytu i sposób jego przeprowadzania ustali w rozporządzeniu Minister właściwy do spraw rolnictwa.

Art. 11b

Dodaje się art. 11b

Zabrania się prowadzenia schronisk dla zwierząt dla zysku.

Art. 33

1. Uśmiercanie zwierząt może być uzasadnione wyłącznie:

- 1) potrzebą gospodarczą;
- 2) względami humanitarnymi;
- 3) koniecznością sanitarną;
- 4) nadmierną agresywnością, powodującą bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego, a także dla zwierząt hodowlanych lub dziko żyjących;
- 5) potrzebami nauki, z zastrzeżeniem przepisów rozdziału 9;
- 6) wykonywaniem zadań związanych z ochroną przyrody.

1a

1b

2. Jeżeli zachodzą przyczyny, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5, zwierzę może być uśmiercone za zgodą właściciela, a w braku jego zgody, na podstawie orzeczenia lekarza weterynarii. Ustalenie właściciela i uzyskanie jego zgody nie dotyczy zwierząt chorych na choroby zwalczane z urzędu.

3. W przypadku konieczności bezzwłocznego uśmiercenia, w celu zakończenia cierpienia zwierzęcia, potrzebę jego uśmiercenia stwierdza lekarz weterynarii, członek Polskiego Związku Łowieckiego, inspektor organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, funkcjonariusz Policji, straży miejskiej lub gminnej, Straży Granicznej, pracownik Służby Leśnej lub Służby Parków Narodowych, strażnik Państwowej Straży Łowieckiej, strażnik łowiecki lub strażnik Państwowej Straży Rybackiej.

3a. Gdy bezzwłoczne uśmiercenie zwierzęcia jest niezbędne do realizacji zadań związanych z ochroną przyrody na obszarze parku narodowego, potrzebę uśmiercenia zwierzęcia stanowiącego zagrożenie stwierdza w decyzji administracyjnej dyrektor parku narodowego, na którego obszarze znajduje się to zwierzę. Uprawnionymi do wykonania decyzji są upoważnieni przez dyrektora parku narodowego pracownicy wchodzący w skład Służby Parków Narodowych.

4. W sytuacji, o której mowa w ust. 3 i 3a, dopuszczalne jest użycie broni palnej przez osobę uprawnioną.

Ust.1. do uchylenia (treści przeniesione do art. 6)

2. Jeżeli zachodzą przyczyny, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5, zwierzę może być uśmiercone bez zgody właściciela na podstawie orzeczenia lekarza weterynarii.

Ustępy 3 i 3a do uchylenia

Ust. 4 przyjmuje brzmienie:

4. Bezwłoczne uśmiercenie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3, wykonuje osoba uprawniona do wykonywania zabiegów weterynaryjnych lub medycznych przez podanie środka usypiającego lub osoba uprawniona do użycia broni palnej przez zastrzelenie.

Dodaje się ustępy 5-7:

5. Jeżeli konieczność bezwłocznego uśmiercenia zachodzi w warunkach uniemożliwiających niezwłoczne przybycie osoby, o której mowa w ust. 4 albo gdy próby zapewnienia jej obecności okazały się bezskuteczne, to uśmiercenia zwierzęcia dokonać może także inna osoba, przy pomocy najbardziej humanitarnej z dostępnych metod.

6. Osoby dokonujące bezwłocznego uśmiercenia, o których mowa w ust. 4 i 5 sporządzają i niezwłocznie przekazują właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii dokumentację zawierającą fotografię lub opis zwierzęcia przed uśmierceniem oraz opis przesłanek, miejsca, czasu oraz sposobu uśmiercenia zwierzęcia, a także dane identyfikujące osoby uczestniczące w uśmierceniu zwierzęcia oraz sporządzeniu dokumentacji.

Art. 33a

- 1.....
2.
3. Zdziczałe psy i koty przebywające bez opieki i dozoru człowieka na terenie obwodów łowieckich w odległości większej niż 200 m od zabudowań mieszkalnych i stanowiące zagrożenie dla zwierząt dziko żyjących, w tym zwierząt łownych, mogą być zwalczane przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich. Art. 33 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Ust. 3 przyjmuje brzmienie:

3. Z upoważnienia dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego można podjąć działania przeciwko wałęsaniu się psów na terenie obwodu poprzez:

- 1) ustalenie właściciela psa w celu pouczenia go o obowiązku sprawowania kontroli nad zwierzęciem,
- 2) odłowienie psa i dostarczenie go właścicielowi, a jeżeli ustalenie tej osoby nie jest możliwe, to do schroniska.

Dodaje się ustępy 4-5:

4. Udzielający upoważnienia dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone w związku z odłowem psów na jego obszarze.

5. Myśliwy, który na terenie obwodu łowieckiego napotka porzuconego, a szczególnie pozostawionego na uwięzi psa lub kota, ma obowiązek powiadomić o tym najbliższe schronisko dla zwierząt, Straż Gminną lub Policję.

Art. 34b (nowy)

Dodaje się art. 34b:

- 1) Minister właściwy do spraw rolnictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym

do spraw administracji publicznej i Prokuratorem Generalnym, corocznie sporządza i przedstawia Sejmowi zbiorczy raport o dobrostanie zwierząt w Polsce, w szczególności o stanie przestrzegania ustawy i sposobie wykonywania obowiązków przewidzianych w art. 6-8, art. 11-11a oraz art. 34a.

Art. 35

1. Kto zabija, uśmierca zwierzę albo dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, art. 33 lub art. 34 ust. 1-4, albo znęca się nad nim w sposób określony w art. 6 ust. 2, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.
2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
3. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1, sąd może orzec przepadek zwierzęcia, a w razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2, sąd orzeka przepadek zwierzęcia
– jeżeli sprawca jest jego właścicielem.
4.
5. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 2, sąd może orzec nawiązkę w wysokości od 25 zł do 2500 zł na cel związany z ochroną zwierząt, wskazany przez sąd.

Ust. 1-3 przyjmują brzmienie:

- 1. Kto zabija, uśmierca bądź dokonuje uboju zwierzęcia w okolicznościach lub w sposób nie dozwolony przez prawo albo dopuszcza się, umyślnie lub nieumyślnie, niehumanitarnego traktowania zwierzęcia podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.**
- 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa ze szczególnym okrucieństwem bądź dopuszcza się niehumanitarnego traktowania zwierzęcia doprowadzając do jego śmierci podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat dwóch.**
3.

Dodaje się ustęp 3a

- 3a. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2 sąd orzeka zakaz posiadania zwierząt.

Ust. 5 przyjmuje brzmienie:

- 5. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 sąd może orzec nawiązkę na cel związany z humanitarną ochroną zwierząt.**

Dodaje się ust. 6:

- 6. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2 sąd orzeka nawiązkę na cel związany z humanitarną ochroną zwierząt.**

Art. 37

Ust. 1 przyjmuje brzmienie:

1. Kto narusza nakazy albo zakazy określone w art. 9, **art. 10a**, art. 12 ust. 1-6, art. 13 ust. 1, art. 14, art. 15 ust. 1-5, art. 16, art. 17 ust. 1-7, art. 18, art. 22 ust. 1, art. 22a, art.

25 i art. 27,
podlega karze aresztu lub grzywny.

Art. 39

W sprawach o przestępstwa określone w art. 35 ust. 1 i 2, jeżeli nie działa pokrzywdzony, prawa pokrzywdzonego może wykonywać organizacja społeczna, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

Art. 39 przyjmuje brzmienie:

W sprawach o przestępstwa określone w art. 35 ust. 1 i 2 oraz wykroczenia określone w art. 37 jeżeli nie działa pokrzywdzony, prawa pokrzywdzonego może wykonywać organizacja społeczna, której statutowym celem działania jest humanitarna ochrona zwierząt.